
פרוטוקול לטיפול קוגניטיבי קבוצתי בריפוי בעיסוק לאוכלוסיית מטופלים המתמודדים עם כאב כרוני

תמי כהן, שלי ברטשניידר, סלעית דוד יצחקי

תמי כהן, OT, MSc, מרפאה בעיסוק, אשפוז יום כאב, בי"ח שיקומי, המרכז הרפואי שיב"א תל השומר.
שלי ברטשניידר, BOT, מרפאה בעיסוק, אשפוז יום כאב, בי"ח שיקומי, המרכז הרפואי שיב"א
תל השומר.

סלעית דוד יצחקי, BOT, מרפאה בעיסוק, אשפוז יום כאב, בי"ח שיקומי, המרכז הרפואי שיב"א
תל השומר.

מילות מפתח: טיפול קבוצתי, קוגניציה, כאב כרוני, ריפוי בעיסוק

תקציר

כאב כרוני, כאב הנמשך יותר מ-3-6 חודשים וממנו סובלים כ-20% מן האוכלוסייה הכללית, משפיע על כלל תחומי התפקוד: תחום פיזיקלי, רגשי, חברתי התנהגותי וקוגניטיבי. נמצא כי התפקוד הקוגניטיבי מושפע מגורמים מתערבים הקשורים בכאב כרוני, כגון: עייפות, השפעת תרופות וגורמי דחק רגשיים כגון דיכאון וחרדה. מחקרים שונים מראים על ירידה ביכולות קשב (פיצול והפניית קשב), זיכרון (בעיקר זיכרון עבודה) ותפקודים ניהוליים בקרב אוכלוסייה זו. אחד מתחומי העשייה של הריפוי בעיסוק הוא ההתערבות בהשלכות של ירידה קוגניטיבית על התפקוד היום-יומי. על רקע יתרונות הטיפול הקבוצתי בכלל ובהתאם לעקרונות טיפול קבוצתי בהקשר לאוכלוסיות אחרות, נעשתה העברה והתאמה לצורך בניית פרוטוקול לטיפול קבוצתי קוגניטיבי לאוכלוסיית הכאב הכרוני הנמצאת במסגרת אשפוז יום. מטרת המאמר לתאר פרוטוקול זה: הקבוצה כוללת 8 מפגשים ומתמקדת בליקויים האופייניים בתחומי הקשב, הזיכרון והתפקודים הניהוליים. בכל מפגש מבנה קבוע: הסבר פסיכו-חינוכי על אודות מיומנויות קוגניטיביות והשפעת הכאב על מיומנויות אלו, התנסות במשימות קוגניטיביות והעברה לחיי היום-יום. הקבוצה מאפשרת למידה והתנסות דרך חוויה קבוצתית. הדינמיקה בין משתתפי הקבוצה יוצרת את הייחודיות שבהתערבות זו. בשלב זה לא נאספו נתונים לבדיקת יעילות הקבוצה, אבל ניסיון המנחות ותגובות המשתתפים מורים על הפוטנציאל הגלום בהעברת קבוצות מסוג זה. יש צורך בביצוע מחקר לבחינת יעילות הטיפול ומידת שביעות הרצון של המשתתפים בקבוצה מטיפול זה. כמו כן, מומלץ לשלב מדדי הערכה אובייקטיביים למדוד את יעילות הטיפול מן ההיבט הקוגניטיבי-תפקודי.

תודות: ד"ר רחלי קיצוני, גב' ורדה רובין, גב' הדס כהן וגב' שולמית כמברגר